

לב
הדברים

הדיבור הוא כוח מיוחד שנתן לנו ה'; הוא חושף את הצד הפנימי והנסתר שקיים בתוכנו. זהו גם הכוח המבדיל בינינו לבין בעלי החיים, החסרים את העולם הפנימי הנסתר.

כוח הדיבור מאפשר לנו להפוך מציאות חולין לקודש. על-ידי הדיבור אנו הופכים מעשי חול למעשים בעלי ערך רוחני מקודש.

מילים מגדירות את היחס לסיטואציות שאנו חווים, לבני אדם ובעצם לכל דבר. הדיבור הוא מה שיקבע את ההתייחסות שלנו, את זווית המבט. מה שאנחנו אומרים יכול לקבוע את היחס למציאות שסביבנו.

כדי שכוח הדיבור לא יפגע חשוב ללמוד איך להשתמש בו בצורה נכונה; צריך לדבר בעדינות ובסבלנות. אלימות - פיזית ומילולית - היא ביטוי לחוסר יכולת להסביר את עצמנו בצורה בוגרת וסבלנית.

כדי לא לשחוק ולהזיל את כוח הדיבור יש להישמר מדיבורים חלולים וריקים, ללא משמעות וללא מחשבה.

מפני שהמילים הן כל כך משמעותיות ומשפיעות צריך להשתמש בהן, להשתמש בהן בצורה נכונה ומחושבת.

אמרו חז"ל: "דורו של דוד כולם צדיקים היו, וע"י שהיו להם דילטורין (מלשינים) היו יוצאים למלחמה והיו נופלים... אבל דורו של אחאב עובדי עבודה זרה היו וע"י שלא היה להם דילטורין היו יורדים למלחמה ונוצחין".

אחאב היה מלך רשע. הנביא אומר עליו שהכעיס את ה' יותר מכל מלכי ישראל שהיו לפניו. הוא ואשתו איזבל רדפו הרבה שנים אחרי נביאי האמת ולומדי התורה ובתקופת מלכותם עם ישראל היה במצב רוחני איום ונורא, שכן המלך והמלכה עודדו לעבוד עבודה זרה ולחטוא. מנין, אם כן, נובעת זכותם לנצח במלחמות??

לנצח במלחמה אפשר רק כאשר האומה באמת מאוחדת. חטאים ועוונות הם דברים נוראיים שצריך לשוב עליהם בתשובה, אך לשון הרע פירושו חורבן האומה! כאשר אין שלום בין איש לרעהו, אין משהו שמאחד ומחבר בין כולם, וממילא אי אפשר לנצח במלחמה. נמשך גם מחר להרחיב בעניין זה.

שפת רמזים | הלכות

כשם שאין לספר **לשון הרע** במפורש, כן אין להביע אותה בכל צורה של רמז; דרך סימנים, תנועות יד או רגל והעוויות פנים.
 "מר וייס נאמן תמיד לחבריו" (בנעימת לעג).
 "דני הוא בחור ישר מאוד" (שיעול).
 "שרה היא פקחית יוצאת מהכלל" (קריצת עין).
 "כעת איני אומר דבר על אודותי" - אין זה משנה את העובדה שבכל זאת הבעת בדרך כלשהי ידיעה מבזה ופוגעת.
 (מתוך 'נצור לשונך' עמוד לד)

סיפור לשבת | החזן העיוור (מסיפורי ר' שלמה קרליבך)

לפעמים כועסים על אדם, ואחר כך מתביישים: "איך כעסתי עליו? איזו טעות, איזו טעות, איזו טעות..."

לי הייתה אחת הפעמים בחיים - לצערי יש לי הרבה מה להתבייש - אבל באותו הרגע התביישתי, כמעט לא רציתי לחיות.

באיזה מקום יש בית כנסת, ושם מתפללים ממש עם כל הלב, עם כל הנשמה. במיוחד שיש שם הרבה ילדים קטנים, והם שרים ממש כמו מלאכי השרת.

פעם באתי לשם בשבת בבוקר. לצערי, החזן - מעולם לא שמעתי דבר כזה. אין לו קול, אין לו שום דבר. לא זוכר את המנגינות - טוב, אז אני סולח לו. אבל המילים, הוא אפילו לא אומר את המילים טוב. הוא אומר: "שוכן, מרום, קדוש, לישרים, תהילה, תהלה, ובמקהלות, משיחך..."

ממש לא רציתי להתפלל אתו.

הייתי בטוח, מסתמא הוא אדם עם הרבה כסף, יש לו יארצייט, או משהו, והוא נותן כמה מאות שקלים לבית הכנסת ומרשים לו להתפלל... איזה גועל נפש.

עמדתי לי בפניה והתפללתי לעצמי: אבל מה אפשר לעשות, כשמוציאים את הספר תורה, מוכרחים, מוכרחים, מי לא רוצה לנשק את הספר תורה?

אז טוב, אני ניגש לארון הקודש לנשק את התורה, וארון הקודש שם יש לו מדרגות עד למעלה, ואני רואה ששני יהודים מחזיקים בחזן. ואני שואל אותם: "הוא לא יכול ללכת?", והם אומרים: "לא, אתה לא מכיר אותו? הוא החזן העיוור..."

הוא היה חזן ראשי בלעמברג, והיה לו קול ממש כמו ללויים בבית המקדש, והיה באושוויץ ארבע שנים, ומרוב מכות אין לו עוד עיניים, אין לו קול, וגם, נעבעך, שכח את המילים של התפילה... והיום ביקשו ממנו שיעבור עוד פעם לפני התיבה.

אתם מבינים? איזה תפילות, איזה תפילות...

אם פעם אחת ביום הכיפורים, או דקה אחת, אזכה להתפלל כמו שהוא התפלל אז בשבת בבוקר... מסתמא הוא זכר את כל התפילות בלעמברג. כשהיה לו קול, איך שהוא ראה את הכול, ועכשיו הוא שבור, לא נשאר רק שברי שברים. אם יש אדם אחד עם לב נשבר, זהו החזן העיוור.

איך זה לא הרגשתי? איך לא הרגשתי את עומק התפילות שלו? ממש לא רציתי לחיות. חשבתי איך אני חיצוני חיצוני, אין לי שום פנימיות. עמדתי ככה ולא ידעתי מה לעשות עם עצמי.

בינתיים החזן התקרב עם שני היהודים ששומרים עליו, וכל אחד מהמתפללים מנשק את התורה. כשהוא עבר על ידי, במקום לנשק את ספר התורה נישקתי את ידיו הקדושות.

לשבת טוב

השפעת המבט על הדיבור

"מי האיש החפץ תיים
אהב ימים לראות טוב,
נצח לשונך מרע וישפתך מדבר מרמה..."
(תהלים לד)